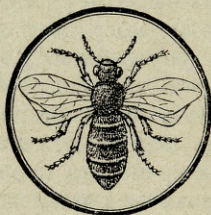

СРПСКИ ПЧЕЛАР

ИЛУСТРОВАН ОРГАН „СРПСКЕ ПЧЕЛАРСКЕ ЗАДРУГЕ“

ЗАШТИТНИК ЛИСТУ:

Његова Светост Патријарах српски
Георгије Бранковић

ГЛАВНИ УРЕДНИК:

Јован Живановић

ОДГОВОРНИ УРЕДНИК:

Иван Маширевић

Бр. 4.

Чланови оснивачи и редовни чланови I. реда „Српске пчеларске задруге у Руми“ добивају лист бесплатно, иначе цена је листу на годину 4 Круне или 5 динара.

Година
VI.

Пчеларски календар.

— БОРБЕ КОЛАРОВИЋ —

4. Месец јануар.

У ово доба, када царство биља „сном мртвијем спава“, није чудо што се и живот наше миле пчелице налази на најнижем степену. За то је у овом стању пчели потребнији мир него икада. — Пчеле троше у овоме месецу врло мало меда ако су као што треба узимљене и ако их штогод не узнемирује. Из добрих кошница не чује се у ово доба ни гласка, осим ако је врло јака зима н. пр. око 15⁰ испод нуле. У том случају све кошнице брује и то доста јако, да се издаље још може чути. Ово пчеле чине за то, да би се одбраниле од јаке студени, јер тиме стварају топлоту у кошници. Када пчеле брује тада и више меда троше, јер мед је храна која ствара топлоту. За то што су кошнице слабије утопљене тим више меда троше, дакле нештопљавање иде на рачун меда. Јака друштва са доста меда издржаће зиму ма да их никако не утопимо, али слаба друштва која уз то имају мало меда треба боље утопљавати.

Ако пчеле у гдекојој кошници брује док у осталима ћуте, оправдана је сумња, да у тој кошници није нешто у реду. —

Пчеле хоће да брује, ако је лето чиме загушено, те немају довољно свежа ваздуха. Одгуши ли пчелар лето, невоља је уклоњена и у кошници ће настати мир. — Даље, пчеле хоће да су немирне када им се мед ушећери, што ће пчелар познати по белим а слатким мрвама на патосу од кошница. У том случају пате пчеле од жеђи, јер не могу до воде да дођу, а без воде не могу ушећерени мед употребити. До овога не ће доћи код пчелара, који води рачуна о каквоћи свога меда. Тако, на меду од багрене, липе, еспарзете, јелде, старачца, не ће пчеле трпети жеђ. Брже се кристалише мед од детелине и репице а најбрже од медљике била то од екскремената лисних ушпију или избијала из разних биљака. Премда и мед од медљике не кристалише од свију биљака и у свима крајевима једнако. Тако н. пр. путни учитељ Valló у листу „Méhészeti Közlöny“ пише, да медљика од храстова листа никада не кристалише, он га има већ 20 (!) година и увек је течан и пчеле на њему добро презиме. Исто тврди и за медљику са оморике (Fichtenbaum). Дакле као што видимо мед није у свима крајевима једнак, зато сваки пчелар мора познавати мед свога краја и знати, који сме оставити пчелама за зиму, а који не сме.

Лек против жеђи је вода. За појење је врло згодна Циболдова боца и тириншки балон, али за нужду може и свака друга боца са ширим грлом добро послужити. Осим тога вода се може уштрцати кроз лето или додати у сунђеру или трутовском саћу кога загњуримо у млаку воду. Пошто је у ово доба опасно кошнице отворати, то је најбоље додавати споља воду у боцама. Боца се напуни водом, грло се запуши добро крпама или сунђером и углави у одушку на заклопцу или на врху плетаре. Које кошнице немају одушке те је немогуће на тај начин појити. У крајњој пак нужди, што се у овом месецу ретко догађа, мора се така кошница унети у собу, отворити и воде јој додати. Ако је мед сасвим кристалисан, мора се заменити медом који није кристалисан. Кажу да се у саћу ушећерени мед даде отопити, ако саће увијемо у мокре крпе на метнемо у врућу пећ. Ја ово нисам још покушавао. —

Неки немачки пчелари поје своје пчеле и усред зиме; но ово није ни мало нужно, јер мед преко зиме увлачи у себе влагу. У пролеће пак када се почне легло све већма ширити, врло је нужно пчеле појити у кошницама, да би их задржали од излета по рђаву времену. — Ко пази да на каквоме меду узимљује своје пчеле, неће доћи нигда у неприлику да мора у јануару појити своје пчеле.

Пчеле могу патити већ и у овом месецу од глади, а то бива код оних пчелара, који не воде рачуна о томе колико су својим пчелама меда оставили. Код уредна пчелара не сме у јануару остати ни једна кошница без меда. — Нађе ли се поред свега тога која кошница да нема меда, мора се прихранити

медом или густо скуханим шећером. Кошница која се у ово доба прихрањује, мора се увести у топлу али замрачену собу. Ђерзонци је најлакше помоћи ако јој се дода меда у оквиру. Ко нема пуна саћа меда, нека га налије танким точиром или уштраца штраљком у саће, па дода тамо где су се пчеле скупиле. Мед се не сме у ово доба разблаживати водом. — Ако се плетара прихрањује треба је пред вече увести у топлу собу или кухињу. На земљу треба прво прострти танку крпу, па ову метнути тањир с медом и затим кошницу, па је повезати подметнутом крпом, да се не разлије. Ако је саће кратко, треба под тањир с медом подметнути толико цигаља или дашчица, да саће допре до меда у тањиру. Мед у тањиру мора бити густо посут псецканом сламом, да се не би пчеле у меду давиле. Пчеле ће преко ноћ однети мед у саће, а ујутру треба однети кошницу на њено место у пчелињак. — Када се из нужде прихрањује, треба дати пчелама што више меда, да буду за дуже време мирне, јер честим прихрањивањем раздражује се матица да леже. — Неки пчелари када прихрањују плетару, окрену је на батак, саће поравне, па на ово метну тањир с медом. — Да пчеле пре сиђу на мед добро је намазати саће медом. У стаји где се прихрањују пчеле, не сме бити зима, јер пчеле не ће сићи на мед. — Пчеле могу прихрањивати ако им се на оквиру метну грумичци жута шећера или ваљушци умешани од меда и ситна бела шећера.

Ако се пчеле у некој кошници после излета дуго не смирују, него немирно миле по седалу и кошници, можемо посумњати да је та кошница остала без матице. Лупнемо ли по такој кошници руком почеће необично отегнуто брујање, које тек што се утиша понавља се још јачом снагом. Међутим здрава кошница, ако је лупнемо забруји али одмах ућути. Оваку сумњиву кошницу треба забележити, па је чим се укаже који леп дан спојити са којом слабицом.

Ја држим поред Ђерзонака и плетаре, па у јесен остављам за преседе и таке плетаре, које ће морати тек до краја фебруара истрајати. Устреба ли ми у то доба у којој Ђерзонци матица помажем се из таквих плетара, те не морам ни добру плетару упропашћивати ни добру Ђерзонку у то рано доба спајањем са безматком узнемиравати.

Ако су се пчеле у децембрџу добро ишчистиле, не ће им ништа шкодити ако јануар преседе у кошници. Лета нека су заклоњена дашчицама да не би сваки зрак сунчани измамљивао пчеле. Неки пчелари међу снег на седала, да би задржали пчеле од излета.

Озевле пчеле после излета треба скупити у какву избушену кутију, одгрејати их у топлој соби и додати ма којој кошници.

Ако сух снег нападне на лета не шкоди ништа и није га нужно одмах уклањати; али кад се почне јужити, те постане воден и хоће да се претвори у лед, треба га склањати да не загуши лето.

Пчеле не треба силом гонити на излет. Ако је кошница на zgodном месту па неће да излеће, а пчелар зна да је недавно излетала, не треба да је дира, јер та кошница за то не излеће, јер нема потребе.

Свакога посла око кошница треба се махнути, осим у случају крајиње нужде, јер од кошнице око које пчелар већ у ово доба шепртљи, слабо се чему има надати.

Већ у овом месецу треба пчелар да одлучи, са каквим кошницама мисли пчеларити, јер не каже се забадава: добро почето, полак дочето. За то нека почетник не решава ово питање на брзу руку. Ако је у пчеларству сасвим неук, нека се не ослања на људе које не познаје, него нека потражи у том погледу савета тамо где ће га у истину наћи. И ако кошнице не дају мед, него добра паша, пчеле и рационалан рад око пчела, ипак и до кошница стоји хоће ли почетнику омилићи или оладити пчеларство. За то: два пут мери, а трећи пут крој.

Кошнице и пчеларске справе прави и оправљај док је раније, јер што ближе пролеће, тиме више послова на пчелињаку.

О броју или снази пчелињег друштва и о граници до које имају јака друштва вредности, а преко које губе своју вредност у практичном пчеларењу.

(Свршетак.)

Покојни Гравенхорст један од најискуснијих практичара у својој дугој пракси опазио је што и сваки практичан пчелар може опазити, да неке кошнице под истим главним уветима и у истим приликама, не доносе једнако меда, него неке више неке мање. Шта више опазио је да су му многе кошнице са далеко слабијим друштвима доносиле релативно исто толико меда као најјаче. „Најчудноватије ми је увек, вели Гравенхорст, да су ми врло мала друштва шта више друштва у малим кошницама за запаћање матица у истим приликама релативно исто толико доносиле меда као далеко јача друштва.“ Па уз то надовезује: „Dem gegenüber behauptete nun einmal jemand: nur starke Völker geben Ertrag!“ Из овога ваља тек не ће нико подметнути Гравенхорсту да је био противан јаким друштвима!

Испитујући у чему је та тајна да у истим приликама и под истим уветима не доносе све кошнице једнако меда, дошао

је он до закључка да осим главних увета као што су: јако друштво, доста саћа, паша, добра кошница, стоји и од неких других који се на први мах тешко онајају, хоће ли се добити што више меда. И овде ћу се послужити речима Гравенхорстовим: „Ich habe durch wiederholte Untersuchungen und Beobachtungen gefunden, dass es bei den Bienenvölkern einen gewissen Zustand giebt, in welchem sie gerade am meisten Honig aufspeichern, ob sie stärker oder schwächer sind und dass, wenn entweder dieser Zustand noch nicht erreicht war oder überschritten wurde, das Honigaufspeichern ganz unterblieb oder sich doch nur in mässiger Weise vollzog.“ Ко о томе жели више знати, нека чита његовз чланке са написом: „Welches ist der richtige Zustand eines Bienenvolkcs, in welchem es am meisten Honig im Stocke ansammelt und wiewachen wir uns das Erkennen desselben zunutze?“ који су штампани у његову листу „Deutsche illustrierte Bienenzeitung“ од год. 1892./3. Ја пак ово спомињем овде зато, што је он између осталог у својим кошницама у којима је он то испитивао и које је кошнице назвао „Musterstöcke“ опазио да оно прво стање у коме треба да се кошнице налазе, па да много меда донесу чини између осталог и то: *да друштва нису одвише јака т. ј. да су нормална.* Данас и ако није још потпуно пречишћено питање о томе колико се друштво може сматрати нормалним, ипак држим према величини најпознатијих кошница да се под нормалним друштвима могу разумети таква, која са леглом испуњавају простор око 50 литара као што га имају од прилике све најбоље кошнице, али тако, да се у томе простору пчеле могу слободно кретати и радити.

Не знам да ли би се овамо могла урачунати и Даданова кошница пуна народа и легла. Даданова је кошница скоро двапута толика као американка. Ја сам ове године стресао у Даданову кошницу један повећи рој из радозналости да видим успех но за ову годину још о успеху не могу говорити. Кажем не знам би ли се могла Даданова кошница или која друга слична овој могла узети у рачун, јер ми се чини, да за даданову кошницу треба огромно друштво, па да ју испуни. И зато морам рећи да сумњам у истинитост оне тврдње неких пчелара као да „велике кошнице доносе много

меда или пчела“, као што у то сумња већина пчелара и тврде многи да у таким великим кошницама друштво или испуни сав простор, или усред лета гладује или умре од глади, јер где је много пчела и легла ту треба и много меда за издржавање а кад престане паша или удари ружно време шта ће да буде?

Но без обзира на овакове кошнице са великим, да не кажемо неприродним простором, може бити одвише јако друштво или ненормално и у обичним добрим нама познатим кошницама као н. пр. у американци проф. Живановића; а то бива када се намножи у кошници толико пчела, да се једва једна од друге могу мицати, кад прекриле не само све сокаке између саћа него и дуварове у кошници и патос, а уз све још и легло сваким даном дозрева и из њега излазе младе пчеле. У таковој неприлици радилице по нагону осећају потребу да се исномогну т. ј. да се изроје. Чим настане код пчела тежња за ројењем, као што је познато, застане лет и престане вредни рад. Ако се у таком стању нађе која кошница баш у време добре паше, зар се може и очекивати да ће то друштво моћи употребити пашу као добру прилику за сабирање меда? Врло тешко. Само тако, ако настане особита паша, тада би можда одустале пчеле од нагона за ројењем, јер би их нагон за сабирањем меда надјачао и уз то ако није паша сасвим близу, у том би случају и простора било у кошници јер би маса радилица излетала на пашу и тако би оне пчеле што излете и оду на пашу начиниле места у кошници за рад.

Нађе ли се које друштво у време паше управо пред главном пашом да је по броју ненормално велико, пчелар треба да из такве кошнице одузме неколико оквира са леглом и пчелама па да их згодно употреби за појачавање и изједначавање осталих друштава, а на место извађених оквира треба толико оквира са празним саћем метнути на крај у кошнице.

Но не само да је ово што сам напред навео зла последица одвише јаким друштава, него и ово су зле стране таквих друштава:

1. Са одвише јаким кошницама је тешко у пракси примењивати правило; „на осовини роди мед“, јер се одвише јака друштва особито за време јаке врућине лако погуше или због велике тоpline саће одмекша и искрха се. Ако је пак

кошница велика да може у њу стати тако јако друштво, опет је незгодно селити такове кошнице због величине.

2. Ненормално јака друштва често се роје у невреме.

3. Ненормално јака друштва лакше постају безмаци него обично јака друштва, а тешко и примају нову матицу, па у томе често ослабе и испод снаге обичних нормалних друштава. Ако и не остану сама од себе таква друштва безмацима требао би их сам пчелар сваке године да обезматичи, јер у таким друштвима се матица за годину дана толико истроши ношењем јаја, да друге године једва дотера леглом број друштва и до обичне мере.

4. Кад умре или пропадне кошница са одвише јаким друштвом, двострука је штета за пчелара, јер од таковога друштва је могло бити два обична нормална друштва, те према томе се може узети да није пропало једно него два друштва.

5. Ненормално јака друштва су неприродна и зато без утецања пчеларева, сама од себе не ће ни постати. Пчелар пак који хоће да има тако јака друштва, мора их тек стварати и то на рачун других друштава, која или ослабе или се споје у то једно друштво и тако се са појединим друштвима изгубе можда и многе добре матице.*)

6. Са ненормално јаким друштвима као у неприродно развијеном организму наступа децентрализација т. ј. радилице губе правац у раду ваљда највише зато што теже долазе до центра т. ј. до матице па је и не осећају да је у друштву.

С тиме мислим да сам бар у главном исцрпао ову тему, па завршујући је изводим закључак да треба и у броју или снази подражавати природном пчелињем друштву које има границе. Као што не треба претерати са количином друштва, тако треба ићи и за тим да нам друштва не буду слаба, јер ипак је боље имати и сувише јака друштва него слаба; од оних се може лако начинити више нормално јаких а од слабих мање таквих друштава.

За то се треба држати и у томе златне средине!

25. септембра 1901.

*) види Alois Alfonsus. Der Imker-Bote ans Oesterreich kalender für das Jahr 1897. стр. 45.

О оквиру.

Предавао **Марко Шаула** на скупштини „Српске пчеларске задруге у Руми“ држаној у Ст. Пазуви 16. (29.) августа 1901.

Mзналаском кошнице из које се може сат извадити и не повређен опет у кошницу метнути постигнут је сав данашњи напредак на пољу пчеларства. Ђерзон је дошао на ту мисао, да у кошници одозго поређа летвице, ширине као саће а у размаку као што је оно у кошници раздалеко, кад га пчеле праве. Пчеле су на тим лествицама направиле саће и сваки се сат могао с летвицом извадити и опет у кошницу повратити. Али пчеле прилене сат и са стране за кошницу, те се сваки пут при вађењу мора са стране одсећи и при проматрању вертикално држати, да се не одкрха од летвице. Тим изналаском постигнуто је, да пчелар може посматрати живот и рад пчелињи, чиме је Ђерзон и постао славан, премда су Француз Хубер и Рус Прокоповић још пре изумели кошнице са покретним саћем, не знајући дакако они за Ђерзона нити Ђерзонза њих и њихов изналазак. Изумевши барон Берлепш оквири, који се место летвица метну у кошницу, да пчеле у њима изграде саће и са три стране прилене га у оквирима, дата је пчелару прилика да може не само лакше вадити саће и проматрати пчелу, него по вољи окретати сат, што је опет мајора Хрушку довело на мисао, да изуме истресаљку за мед. Ђерзонав изналазак кошнице са покретним саћем јесте дакле темељ на коме се развија наука о пчеларству, а Берлепшев изналазак оквира јест темељ на коме се та наука у праксу увела. Из овога следи, да је оквир најважнији саставни део кошнице. Није онда ни чудо, што се у пчеларском свету о оквиру толико писало и препирало. Две су главне тачке око којих се све то писање окретало, а то су: 1. положај оквира према лету, 2. величина оквира.

При сваком питању у рационалном пчеларству, којим се иде за тим, да пчелар подвргне пчелу својој вољи и да се што више а уз што мање труда и трошка користи њоме, — мора се најпрво питати: како пчела ради, кад ради по својој вољи у плетари или дупљи и зашто тако ради, па према томе уде шавати свој рад не удаљавајући се сувише од природе пчелиње. Тако и при питању: како треба, да стоје оквири у Ђерзонци према лету морамо знати: како стоји саће према лету у плетари, кад га пчеле по својој вољи граде? Посматрајући то видећемо, да пчеле врло ретко праве саће пљоштимице према лету, већ сецимице. То је дакле, може се рећи, правило код пчела, кад раде по својој вољи, на коју се морамо обзирати. А зашто га тако праве има свога врло важнога разлога, а тај је, да зрак лакше струји у све сокаке кошнице. И кад се зна, да у јаккој кошници има око 50—60.000 пчела, тај ће лако схватити, да у кошници мора бити што више часта зрака. Даље, кад се зна,

да пчеле и у зиму једу меда, и то више или мање према висини температуре и да је за сваривање хране нуждан чист зрак, онда треба, да што лакше зрак у кошницу улази. А да зрак лакше до пчела допире, кад су оквири сечимице, него кад су пљоштимице према лету постављени, појмиће онај, који познаје основне законе физике. Сваки ће лако схватити и то, да кад оквири сечимице према лету стоје, сунце греје све сокаке једнако, а у другом случају не. Ја сам се осведочио, да у пролеће, кад сунце сине увек пре излећу пчеле на чишћење из кошница са оквирима сечимице према лету, јер сунце греје све сокаке и пре их загреје него у оних кошница, где су оквири пљоштимице према лету. Није нужно доказивати, да је то од велике важности, ако се све пчеле рано у пролеће исчисте.

Што се тиче величине саћа, кога пчеле у дупљама и рупама праве, видимо, да оне не пазе много, је ли рупа дугачка а узана, или кратка а широка. Па кад пчеле, које имају у шумама на избор дупљи, не пробирају у погледу облика и величине дупље, до које онда, дабогме, стоји и величина саћа, — кад оне дакле у погледу величине саћа немају строгаго закона, онда ће уман пчелар правити оквири оне величине с којима је лакше радити и с којима више меда добити може. Да је незгодно радити са великим оквирима и при истресању меда и при прављењу и уметању уметног саћа и при сеоби кошница, није нужно да много речи трошим. Оквир професора Јована Живановића, који је 26×27 см., кад је пун меда важе 3 килограма, а колико је тек тежак оквир, који је висок око 50 см. а широк 20—30 см. Па кад се така 4 оквира метну у истресаљку, колака и како јака мора бити истресаљка а при сеоби још је тежи и ризичнији посао. Вештачки сат треба да је танак и једнако дебео. За то се мора восак брзо и једнако по машина разлити. То пак не иде тако лако са ручном Ричеовом машином, када се прави велико саће. Није практично имати ни мале оквири, јер их треба много у једну кошницу, што онет даје много посла, а данашњи човек при свакоме послу мора рачунати, да је време новац.

Још је један врло ваљан разлог зашто не треба да су оквири ни превелики ни премали него средњи. У великим оквирима легло се јако множи, а рационалан пчелар мора ићи за тим, да што више меда добије. Добити га пак не ће од прејаких кошница, кад добију нагон за ројење, кво ни од слабица, него од средњих, јер прејаке кошнице улене се и слабо раде и много меда на легло троше, ако пчелар нема слабица да их јачима појачава, или ако нема нужде, да нити вештачки ни природно роји. Чујмо најстарјјега данас пчелара и оца рацирналнога пчеларства, чујмо Терзона шта он вели о величини оквира:

„Grosse, lange und breite Waben, weil sie der übermässigen Ausdehnung der Brut Vorschub leisten, schädigen daher den Honigertrag. auf den es doch bei der Bienenzucht vorzugsweise ab-

gesehen ist und sind daher zu verwerfen und den schmäleren ist unbedingt der Vorzug zu geben. (Ung. Biene 1898. Страна 27.)

Знам, да ће многи рећи: на већим оквирима пчеле боље презиме, јер се не морају пресељавати с оквира на оквир, што је у зиму и немогуће, те друштво умре, ако му нестане меда у оним сокацима у којим се узимало. Ја пчеларим са Живановићком већ 10 година па ми никада још ни једна кошница због тога умрла није, него су ми 1893. године две најјаче умрле на оној љутој зими о Богојављењу, из разлога, што им се лето заледило, а године 1895. једна, у коју је миш ушао, у њој гнездо направио, окотио се и све у кошници у млеко самleo. Никада ми пак није угинула кошница, што би им нестало меда, јер оставим за зиму оквире пуне меда.

Свршиће се.

Пчеларска изложба и први конгрес српских и хрватских пчелара у Вуковару.

(Свршетак.)

На молбу председника ступи на среду као први предавач г. *Ђуро ил. Илић*. Но како је он своје предавање „На који би се начин пчеларство у нашем пуку усјешно промислати могло?“ штампано (као манускрипт) и поделио га већ уочи конгреса свима пчеларима предложи ради уштеде у времену да прочита само предлог за резолуцију из својега предавања.

Тај предлог састоји се из ових тринаест тачака:

Треба ићи за тим

1. да буде намештен бар један стални путник учитељ пчеларства, који ће се сасвим моћи посветити својој јединој задаћи, да шири у народу пчеларство;
2. да се оживотвори течај за обуку у пчеларству, уз који да се оснује узоран пчелињак под управом путника учитеља;
3. да се изведе потпоре и стипендије за сиромашне пчеларе ради поласка тога течаја;
4. да се у пчеларском течају учи и прављење кошница и пчеларског оруђа;
5. да се пчеларство као обавезни предмет уведе у вишим и нижим господарским училиштима, на ратарницама, воћарским и виноградарским школама, на учитељским и богословским школама, и на пучким школама;
6. да се природословно знање о пчели што више рашири;
7. да се обдржавају пчеларски течајеви за пучке учитеље;
8. да се шири само пчеларење са помичним сањем;
9. да се олакша јефтина набавка ваљаних кошница и пчеларскога прибора;
10. да се код свих пучких школа подигну узорни пчелињаци;
11. да се подстиче на сеобу кошница за пашом;

12. да се код господарских задруга и подружница, те код сеоских читаоница уприличи пучка предавања о пчеларству;

13. да се оснују задруге за уовчење пчелињих производа.

Овај предлог буде усвојен са изменом 8. тачке т. ј. да се шири рационално пчеларење. Дакле да се може рационално пчеларити и са непомичним саћем.

Предавача пак чланови конгреса одушевљено поздраве.

Ова расправа г. Илића је са великом љубављу и великим трудом састављена, особито заслужује пажње онај део у коме се износи статистички преглед стања пчеларства у целој Хрватској и Славонији као и напред наведени предлог који је усвојен. Ми ћемо се још осврнути на ову расправицу датом приликом.

Са великим интересом и нестриљењем дочекали су чланови конгреса и г. проф. *Живановића* да изађе на среду као предавач чему су дали израза у бурном поздраву када је изашао пред конгрес г. Живановић. Он је предузео да предаје „*О начину својега пчеларења*.“ Како је г. Живановић утецао својим предавањем на слушаоце најбоље ће показати овај пасус којег вадино из „*Sriemskih Novina*“: „Највећу позорност свратио је на себе г. проф. Живановић познати стручњак пчеларски, који је популарним, лако схватљивим начином тумачио начин својега пчеларења, те је подједно одговарао на питања, која су други поједини практични пчелари на њега стављали. Занимање за красно предавање господина професора бијаше толико, да је једногласно умољен нека би продужио, кад је хтео да прекине те је на концу поздрављен бурним одобравањем. Овакове врети предавања, кад још предавач имаде тако симпатичан начин говора, највише су кад ре популаризовати вољу за пчеларење и међу лајци.“

После овога предавања прочитао је г. *Август Матов* своју опширну расправу „*Које су запреке, да се пчеларство у ошће, а нарочито оно са покретним саћем у нас не развија и не шири?*“

Тиме се исцрпао програм конгреса те на свршетку учињене су овације Његовој преузвишености бану као добротвору и пресветломе господињу жупану као заштитнику овога пчеларскога збора.

Пре разлаза за спомен на овај састанак сликали су се чланови овога конгреса.

Тога дана у 2 сата одржан је банкет на коме је било 90 учесника; а у вече приређена је игранка с томболом која је била врло добро посећена. Како банкет тако и игранку одликовао је својом посетом и пресветли велики жупан.

Сутра дан којим се завршавала изложба одјана су по програму утврђена предавања и то г. *Ђорђе Коларовић* је предавао: „*Са којом кошницом ђерзонком или илетаром да пчелари почетник?*“ (Ово лепо предавање ћемо донети у Срп. Пчелару). Г. *М. Вохалски* предавао је „*Како би се подигло рационално пчеларство у домовини*“ у којем је г. предавач између осталог изнео за добар пример како се пчеларство предаје на карловачкој богословији и како српски свећеници у својој служби шире рац. пчеларство док тога није код римскога свештенства.

Низ предавања је завршио г. *Евген Каменар* директор реалне гимназије лепим предавањем „*Корист коју нам пчеле пружају.*“ (Види Срп. Пч. бр. 2. и 3.) Истога дана одликовао је пресв. госп. жупан многе учеснике конгреса позивом на свечани обед а у вече је изложба затворена.

Завршујући ову у кратким цртама изведену слику изложбе и конгреса морам још изнети имена оних, који су од своје стране допринели да је изложба и конгрес овако лепо испео. Колико је ко заслуге имао најбоље је то оценно изабрани одбор за оцењивање. Осим високе владе и великога жупана којима иде у првоме реду хвала и признање оцењивачки одбор је признао оваким одликовањима излагаче:

Златном колајном са дипломом су одликовани:

Хенрик Десајфе из Холабруна у Дољој Аустрији, *Јован Живановић* из Срем. Карловаца, *Људевит Долежај* из Чаславица у Моравској, *Иван Машревић* из Срем. Карловаца, *Карло Бренер* из Нових Бановаца, *Људевит Фиала* из Ђеђица у Моравској, *Пчеларско централно привредно друштво* за Босну и Херцеговину у Сарајеву, *Квирин Броз* из Загреб, *Јосип Бел* из Вуковара, *Вилим Голиц* из Вуковара, *Мијо пл. Кос* из Имбриовца, *Ђорђе Коларонић* из Вел. Радинаца, *Иван Каменар* из Старе Пазове, *Иван Берман* из Вуковара, *Евген Каменар* из Вуковара, *Ђуро Варга* из Вуковара, *Пчеларско друштво* у Вуковару, *Ђуро пл. Илић* из Осека, *Милутин Барач* из Ријеке, *Јосип Живановић* из Срем. Карловаца, *Фрањо Глест* из Сарајева, *Иван Ситарчић* из Сарајева, *Јакоб Рифер* из Вуковара, *Мато Вохалски* из Хртковца, *Милан Коњовић* из Јарка, *Гашпар Талер* из Вуковара, *Мавро Шон* из Црвенке у Угарској, *Иван Седели* из Вуковара, *Флањо Гретшл* из Вуковара и *Фрањо Штигелмајер* из Вуковара.

Сребрном колајном: *Август Катар* из Шандоровца, *Госп. подружница* у В. Копаници, *Матеј Гутал* из Берка, *Стјепан Лангхамер* из Свињареваца, *Хафис Мехмед Ходжић* из Бос. Брода, *Гргур Потушек* из Бос. Брода, *Јосип Кривг* из Плавне, *Јакоб Бобинац* из Јамарице, *Богољуб Максимовић* из Сурчина, *Антун Готфрид* из Вуковара, *Габро Сегеди* из Черевца, *Милош Краљев* из Бешке, *Стјепан Матерњи* из Најдорфа, *Самуел Хил* из Старе Пазове, *Иван Кеглевић* из Вуковара, *Господарева*, *Пчеларска подружница* у Винковцима, *Пчеларска подружница* у Фојници у Босни, *Антун Плеше* из Огулина, *Миливој Чудомировић* из Босута и *Адолф Марковић* из Вуковара.

Бронзаном колајном: *Јован Павичић* из Кузмина, *Антон Стефанчић* из Петроваца, *Јанко Нађ* из Петроваца, *Димитрије Станисављевић* из Војке, *Масуд Алић* из Бос. Брода, *Мијо Шпољарић* из Бос. Брода, *Ђуро Диклић* из Прокика, *Мијо Хакала* из Илока, *Вилиам Столарик* из Бингуле, *Никола Цувај* из Сикиреваца, *Велимир Акурти* из Ињиђе и *Станко Милошевић* из Босанског Шамца.

Дипломом: *Иван Филипов Ђ* из Вел. Копанице, *Стојан Савић* из Швице, *Игнац Петровић* из Дрња, *Сава Ждраковић* из Сарајева, *Ј. Стиаш* и *сина* из Кренице, *Игњат Новаковић* из Миркушице, *Јосип Петраш* из Вировитице, *Самуел Шумахер* из Бешке, *Стјепан Езгета* из Бос. Брода, *Карло Нотиг* из Осека, *Фрањо Герард* из Нуштра, *Ђуро Немчанин* из Шаренграда, *Јован Хорват* из Тринице, *Вилим Хајду* из Хртковца, *Пајо Цветић* из Вуковара, *Иван Црнолатац* из Дреновбока, *Антун Клозе* из Нових Јанковаца, *Венделин Аспергер* из Сотина, *Фране Краљ* из Бос. Брода, *Мато Угришић* из Вел. Копанице, *Данило Гламочлија* из Добановаца и *Игњат Новаковић* из Маркушице.

Признаницом: *Андрија Шокчевић* из Свињареваца, *Мато пл. Божић* из Свињареваца, *Марија Вохалски* из Хртковца, *Терезија Берман* из Вуковара, *Марија Коњовић* из Јарка, *Јосип Марковић* из Вел. Копанице, *Васо*

Доић из Беловара, Томо Вуковић из Свињареваца, Злата Акурти из Пињије Јован Чордашић из Бешенова, Иван Залгер из Бешке и Мато Рогоић из Буковара.

Посебном признаницом оценил. одбора: Пчелареко друштво у Вуковару, напоскон *новисном наградом*, даром славонскога господарскога друштва у Осеку: Игњат Новаковић из Маркушице са 20 круна у злату те Стјепан Дудаш из Ибриовца са 6 круна у сребру.

Дужан сам посебно још нагласити да је одбор Вуковарског пчеларског друштва стекао особитих заслуга, а међу осталим г. председник: *И. Седели*, потпредседник: *Е. Каменар*, тајник: *Ф. Штигелмајер* и друштвени пчелар: *Берман* а уз ове још вредни и угледни учитељ и пчелар из Јарка г. *М. Коњевић* који је аранжирао изложбу и показао особитога укуса и разумевања. О дг. уредник.

Књижевност.

— Мед као лек и храна написао Жарко М. Ружић. Београд. Електрична штампарија Наумовића и друга — Васина улица 1901. Препоручујемо ову књижицу.

* * Пољопривредни календар за год 1902. издање срп. пољопр. друштва уредио Паја Т. Тодоровић Ђаковић. Београд. — Календар је лепо уређен.

Пабирци

* * **Спасоносан предлог од О. Г. Л.** Са радошћу бележимо да се у Карловцима тај предлог помоћу Божјом остварује. Многобројни слушаоци развога сталежа са великом вољом посећују у недељне и празничне дане састанке на којима се до сада држале поуке религиознога садржаја (од Дра Г. Летића) и учило појање. Од првога састанка што долази отпочеће низ предавања из виноградарства (од Јована Живковића), затим ће почети течај за пчеларство и т. д. Добру вољу, истрајан рад благосиља Бог!

* * **Чланови конгреса српских и хрватских пчелара.** Чланови конгреса српских и хрватских пчелара. До сада су се уписали Петар пл. Јурковић, Александар пл. Крајчовић, Густав Јаић, о. Ађуто Спачек, Иван Шабарић, Јован Живановић, Јосиф Вираг, Евген Каменар, Фрањо Стигелмајер, Август Матош, Антон Муха, Стеван Кехлер, Антон Видаковић, господарска подружница у Крижевцу, господарска подружница у Вел. Копаница, Јосип Бинички, др. Јован Шевић, Ђорђе Коларовић, Милош Љубић, Бартол Огринец, Самуил Хил, Фердинанд Ристер, Владислав Станисављевић, Иван Седели, Иван Маширевић, Марко Шаула, Димитрије Станисављевић, Васа Доић, Мато Вохалски, Ђуро Варга, Милан Коњевић. Никола Цувај, Богољуб Максимовић, Стеван Холк, Милан Вуковић, Ладислав Анкенбауер, Ђорђе Јаношевић, Самуил Шухмаер, Стеван А. Обрадовић, Мијо Хакала, Фран Гргинчевић, Ђуро пл Илић, Карло Бренер,

Адолф Марковић, Фрањо Глест, Мијо пл. Кос, Иван Ситарих, Мијо Шпољарић, Хафиз Мехмед Ходжић, Милош Краљев, Јосиф Колзле, српска пчеларска задруга у Руми, пчеларско друштво у Вуковару, господарска и пчеларека подружница у Вивковцима, Филип Кендел, Јосиф Губаш, Мато Вић, Стеван Материн, Аугуст Катар, Драгица Милетић, Адам Пакаци, Илија Митровић, Иван Берман, Јован Пуркаровић, Паво Дегмечић, Мијо Јаковина, Ђуро Ружичић, Мирко Фабри, Симо Вуксан, Петар Живић, Задор пл. Келечењи, о. Вилко Шалић, Јован Павичић, Петар Голубовић, Томо Вуковић, Јован Хорват, Стеван Лангхамер, Лука Ковачевић, Виктор Хорват, Фердинанд Колер, Миливој Чудомировић, Емил Кунзел, Фрањо Вернер, Фрањо Регер, Венделин Ашпергер, Гргур Потушек, Никола Бронзић, и Стеван Езгета.

**** На јесењој скупштини жупаније сремске** саопштио је кр. велики жупан пресв. госп. П. Јурковић да је половицом месеца октобра одржана у Вуковару са успехом пчеларска изложба и конгрес српских и хрватских пчелара и да се према одлукама истога конгреса може очекивати особити напредак у пчеларству те уз то је „велики жупан ставио на срце г.г. скупштинарима, да и они сваки у свом кругу на томе пољу пораде, да приступе конгресу као чланови, те да и на тај начин допринесу свој дио к увећању народног благостања.“

**** Главна скупштина пчеларскога друштва у Вуковару** која је прославила уједно и десетогодишњицу од свога постанка, коју смо и ми у прошлом броју поздравили, изабрала је за почасне своје чланове за заслуге пресв. г. *Петра пл. Јурковића* кр. вел. жупана и председника истога друштва г. *Ивана Седелина*. Живели!

**** На пчеларској изложби у Тржебичи** у Моравској одликован је г. *Евген Каменар* управитељ реалне гимназије у Вуковару *сребрном колајном* а отац му *Иван Каменар* *дишломом*. Живели!

**** Чланови Српске пчеларске задруге I. реда**, Аранички Симеон парох, Белић Нестор економ, Бибић Павле економ, Бошковић Јов. трговац, Чоберић Милан парох, Бронзић Никола парох, Белајчић Младен чиновник, Бугарски Леонид јеромонах, Барковић Никола трговац, Бринер Јулије гостионичар, Вуковић Владислав свештеник, Вујић Василије директор гимназије, Винчић Серафим настојатељ манастира, Вучерић Јован свештеник, Вадаски Дисисије г. к. капелан, Вулко Тоша, Врховац Јован официнал, Вилић Вељко трговац, Велендерић Стеван парох, Гавриловић Милутин парох, Гајић Бранко учитељ, Гламочлија Данило равн. учитељ, Ђватић Ђорђе парох, Грујић Радослав свештеник, Грозданић Манојло умиров. дугар, Добровић Анастас трговац, † Даниловац Никанор јеромонах, Дамјановић Павле трговац, Драгутиновић Адам трговац, Доић Васа учитељ, Диклић Ђура учитељ, Живковић Стеван, Живановић Јосим трговац, Живковић Радивој економ, Живановић Љубомир економ.

(Наставиће се)

Читуља.

† Никанор Даниловац јеромонах брат манастира Кувеждина умро је прошлога месеца у болници Митровачкој. Ко је покојника познавао, знао га је као добра човека. Одликовао се многим врлинама, а ми овде имамо да забележимо да је био ревностан члан „Српске пчеларске задруге у Руми“ и велики пријатељ пчеларства. За доказ томе а и његову родољубљу нека послужи, да је као скроман калуђер претплаћивао српску школу у Дeroљама (у Бачкој) на „Српски Пчелар“ од како је овај лист почео изlazити. Нека му је лака земља!

† Ђорђе Марковић учитељ у Бачком Петровом Селу умро је 21. новембра у 60-тој години живота. Као учитељ одликовао се ревношћу за школу и цркву. Особите су му врлине биле што је био изврстан појак и одушевљен пчелар до смрти. Био је претплатник свога листа од почетка до смрти. Вечан му сменен био!

† Живко Милошевић Григорић члан „Срп. пчел. задруге“ и стари, искусни пчелар умро је недавно у Земуну. Живко је у младости својој био неколико година ђак манастирски, касније неко време учитељевао, а од 35—6 год. овамо био је црквени појак, те се бавио само пчеларством. Пчеларењу се научио од свога деде и оца, који почетком и око половине прошлога века — пчеларећи у велико са простим кошницама — често су имали знатну материјалу корист од пчеларења. Живко је од оца наследио кошнице и дуго с њима пчеларио; ну, тек пре десетак година увео је на свом пчелињаку и ђерзонке. Простих кошница, добрих година, имао је обично око 100 до 150, а ђерзонки само 30—40. Али од ђерзонки он — не само да чије имао велику корист, већ је још штетовао, пошто је он с њима исто као и с плетарама пчеларио — не разумевајући рационалног пчеларења. Био је доста конзервативан, те је нерадо слушао савете других у рационалном пчеларењу. Последњих година тужно се да су у Земуну наступила врло рђава времена по пчеларење. Био је добра душа — редак поштењак. Бог да му душу прости! Гр.

Одговори уредништва

Г. Тими Јовановићу у Ченги. Ви питате да ли можете забранити страним пчеларима да не доносе своје кошнице за цвјетања ренице у ваш ченђански хатар. Ја мислим да не можете. Ви можете забранити да на вашу земљу не смије нико доносити кошнице, али не можете забранити другима Ченђанима да не примају кошница страних пчелара на своје земљиште. Ви се по свој прилици бојите да не ће доста остати медјаног сока за ваше пчеле кад и са стране донесу пчелари много кошница. Не бојте се. Ни ваше ни стране пчеле не могу сав медјани сок по ченђанском хатару сабрати него

ће још многи сок кад је бујна паша остати у цвијету и усахнути
Знајте да ће и реница бити роднија што више кошница буде за
вријеме цвјетања ренице на ченџанском хатару. Прочитајте у мојем
„Српском Пчелару“ о љубави међу цвијећем“, па ће вам ова ствар
бити јасна. Гл. уредник.

ОГЛАСИ.

ВЕРНДЛ-КАРАБИНЕРКУ	по 16 Круна, Верндл-
	пушку по 8 Круна, 100
	комада <i>пашрона</i> по 12
Круна, све под гаранцијом у најбољем стању шаље	
Theodor Heideberg	
Budapest, Vaezi körüt 6.	

ЈЕФТИНИ ОГЛАСИ!

„Српски Пчелар“ који иде у све српске крајеве и у све сло-
јеве српскога народа врло је погодан за разне огласе.

Мали огласи стају 16 потура *бд реда* ситним (гармонд) словима
једна цела страна (187 □ см) (у једном броју) стаје 6 Круна
по стране 3 Круне 20 пот.
четвртина стране 1 Круна 60 пот.

Ко понавља свој оглас бар у три броја добива 20% попушта,
ко понавља оглас најмање кроз шест бројева добива 25% попушта.
Претплатници „Српског Пчелара“ и чланови „Српске пчеларске
задруге у Руми“ добивају за сваки оглас који се ма и једанпут
штампа 20% који се три пута штампа 25% а шест пута 30% попушта.

Новац за огласе има се унапред послати. Огласи се шаљу
на уредништво „Српскога Пчелара“ у Карловцима (Срем).

*Претплата, огласи, рекламирање, рукописи и све што се тиче уред-
ништва шаље се уредништву „Српско Пчелара“ у Ср. Карловце“*

*Претплату за Србију прима Пчеларско-воћарска задруга
у Београду.*

Власници Јован Живановић и Иван Маширевић.

Штампа Српске Манастирске Штампарије. 1901. — 654.